

stupku, trestného politickým úřadem první stolice, bylo odňato stíhání takového počínání trestní pravomocí soudů. Leč tomu tak není. Cítované ustanovení nevylučuje možnost toho, by pro podvod soudně stíhán byl podporovaný, který zmíněnou povinnost zanedbal, vyšlo-li počínání jeho, směřující k uvedení příslušného úřadu v omyl nebo používající jeho omylu neb nevědomosti, z úmyslu poškodit stát. Skutková podstata podvodu dle § 197 tr. z. vyžaduje ovšem zásadně, by listivé jednání neb předstírání spočívalo v nějakém činném pozitivním. Chování se čistě pasivní nestačí. Než pojmu listivého předstírání odpovídá i úmyslné zamlčení nějaké skutečnosti, to zejména v takových případech, ve kterých takovéto zamlčení stalo se opomenutím povinnosti, onu skutečnost na příslušném místě ohlásiti. V přítomném případě dlužno tudíž listivé předstírání spatřovati v tom, že obžalovaný zamlčel vůči demobilizačnímu výboru, že nabyl zaměstnání a že neohlásil při výplatě podpor částky jím vydělané, ač byl k oznámení první skutečnosti dle zákona povinen a ačkoli mu ohlášení v druhém směru byla uloženo. Tímto zamlčením obžalovaný předstíral, že zaměstnání posud nenabyl a že ničeho nevydělal, zároveň pak pobíral dále podporu, na kterou dle zákona neměl nároku. Rozsudek zjišťuje v činu obžalovaného správně i všechny ostatní podstatné znaky skutkové podstaty zločinu podvodu i nelze mu důvodně vytýkati, že by byl výrokem svým zákon porušil nebo ho nesprávně použil.

Čís. 266.

Předražování. Pro posouzení přemrštěnosti ceny při obchodu směnném rozhodna jest cena, již kupitelé musili dát za předměty, použité ku směně, nikoliv jich nejvyšší cena.

(Rozh. ze dne 23. září 1920, Kr II 72/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Adolfa M. a Josefa Č. do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Olomouci ze dne 25. února 1920, jímž byli oba dva stěžovatelé uznáni vinnými přečinem předražování podle § 23 čís. 4 cís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. a přestupkem předražování podle § 20 čís. 1 téhož cís. nař., mimo jiné z těchto

důvodů:

Obžalovaní byli uznáni vinnými přečinem pletich a přestupkem předražování proto, že obžalovaný M. prodal obžalovanému Č-ovi uhlí, jež tento prodal dále různým zemědělcům v H., při čemž kupní cena byla zapravena z části penězi, z části potravinami.

Zmateční stížnost, připouštějící toho, že někteří kupci uhlí, nemajíce vlastních zásob oněch potravin, musili si je opatřiti jinak, namítá, že obžalovaní nejsou zodpovědní za to, byly-li oněm kupcům potraviny prodány za ceny přemrštěné, poněvadž prý není příčinná souvislost mezi tímto prodejem a jednáním obžalovaných. Než příčinná souvislost tu

dána jest, neboť, kdyby nebylo bývalo nabídky obžalovaných k prodeji uhlí za oněch podmínek, nebyli by koupěchtiví nuceni bývali, by si za účelem získání uhlí toho opatřovali potraviny podlouně a za ceny přemrštěné, i nesou za ni obžalovaní také zodpovědnost. Nálezací soud pak spatřuje v tom, že ti z kupců, kteří, nemajíce vlastních zásob požadovaných potravin, byli nuceni, by získali uhlí, opatřiti si je a to mouku za ceny vyšší než maximální, máslo a sádlo pak za vysoké ceny tržní 40 K, vším právem moment, z něhož dovozuje způsoblost jednání obžalovaných, zvýšiti cenu uhlí. Zmateční stížnost poukazuje v tom směru na to, že uhlí prodáváno bylo za přípustnou nejvyšší cenu, že ale také potraviny byly obžalovanými přejímány v cenách nejvyšších, máslo a sádlo pak v cenách, které krátce před tím měly platnost jako nejvyšší ceny. Než pro posouzení věci nemohou míti u potravin významu tyto ceny fiktivní, nýbrž ceny, které dle zjištění nálezacího soudu skutečně musely býti placeny jednotlivými kupci uhlí za potraviny. Jak správně zdůrazňuje rozsudek, byl obchod máslem a sádlem v kritické době volným, i nebylo pro tuky ty tehdy ani nejvyšších cen; bylať vládním nařízením ze dne 27. března 1919, čís. 158 sb. z. a n. s účinností od 1. dubna 1919 zastavena až na další působnost nařízení ministerstva pro zásobování lidu ze dne 20. ledna 1919, čís. 39 sb. z. a n. o úpravě obchodu mlékem, mléčnými výrobky, jakož i vepřovým sádlem, čímž obchod těmito předměty potřeby byl uvolněn. Nálezací soud, nemaje ani jinakého podkladu pro řešení otázky, které ceny dlužno pro kritickou dobu považovati za přiměřené, řídil se cenami, které mu jako ceny tržní, pro posouzení otázky směrodatné, označeny byly hospodářským úřadem okresního hejtmantství v O., tedy úřadem v tom směru zajisté v prvé řadě povolaným. Zmateční stížnost nedovoluje si ovšem vyvrátiti předražování ani pro ten případ, že by nálezací soud byl vzal za základ svého rozhodnutí i dříve existující maximální ceny 16 K za 1 kg másla, pokud se týče sádla. Ani v tomto případě nebyli by obžalovaní požadovali za uhlí přiměřenou cenu, ježto by tři kousky másla, pokud se týče půl kg sádla, byly převyšovaly s doplatkem, který si oba dva obžalovaní dali k těmto potravinám připláceti, cenu, kterou mohli bez předražování za uhlí požadovati. Pokud zmateční stížnost ujímá se oproti nálezacímu soudu formy směnného obchodu, v němž nálezací soud spatřuje vybočení z mezí řádného obchodování, vzniklé teprve za války, stačí poukázati na to, že ne forma obchodu jako směnného sama o sobě, nýbrž způsob, jak obžalovaní směnný obchod ten provozovali, jest rozhodným pro jeho trestnost. Proto jest též bezpředmětným, dovolává-li se zmateční stížnost speciálně, pokud jde o uhlí, toho, že s vědomím ministerstva veřejných prací až do konce září 1919 bylo opatřování potravin výměnou za uhlí všeobecně obvyklým a že ministerstvo si teprve od 1. října 1919 vyhradilo schvalování podobných výměn. Stačí poukázati k tomu, že opatřením jmenovaného ministerstva, které má na zřeteli zmateční stížnost, byly naopak kompenzační obchody uhlím na dolech jako nešvar, vyvolávající lichvu uhlím a spojený s veřejným nebezpečím, odstraněny a ministerstvo si vyhradilo právo, povolovati výměnu uhlí jen v řídkých případech.